

Pressiteade

Luxembourg, 8. märts 2023

COVID-19 taasterahastu: audiitorid hoiatavad ELi finantshuvide lünkliku kaitse eest

- *ELi liikmesriikidele on majanduse taastamiseks eraldatud 724 miljardit eurot, mis on mõeldud reformide ja avaliku sektori investeringute tegemiseks*
- *Uues kulumudelil esineb kindluse andmise ja vastutuselane lünk*

Suhteliselt lühikese aja jooksul lõi Euroopa Komisjon kontrollisüsteemi ELi peamise pandeemiast taastamise fondi jaoks, milleks on 724 miljardi euro suurune taaste- ja vastupidavusrahastu. Euroopa Kontrollikoda analüüsis kontrollisüsteemi ülesehitust ja leidis ELi finantshuvide kaitstes kindluse andmise ja vastutuselase lünga. Liikmesriigid on kohustatud kontrollima, kas taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad investeerimisprojektid vastavad ELi ja liikmesriikide nõuetele, kuid komisjon saab oma töö kaudu vähe kontrollitud teavet selle kohta, kas ja kuidas liikmesriigid selliseid kontrolle teevad. Kui puudub kindlus nende nõuete järgimise kohta, on ELi tasandil vastutusahelas lünk.

Komisjon suunab raha taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu uuel viisil: ta teeb makseid ELi liikmesriikidele pärast seda, kui on kindel, et nad on vahe-eesmärkide ja sihtide saavutamise abil täitnud oma riiklikes taastekavades eelnevalt kokku lepitud eesmärgid. Selleks on komisjon kehtestanud ulatusliku süsteemi, et kontrollida andmeid, mida riigid vahe-eesmärkide ja sihtide täitmise tõendamiseks esitavad. Erinevalt teistest ELi rahastamisprogrammidest ei ole aga taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate investeerimisprojektide puhul makse tegemise tingimuseks asjakohaste ELi ja liikmesriikide nõuete täitmine. Nende nõuete täitmist ei hõlma ka komisjoni kontrollid liikmesriikide maksetaotluste üle.

„Kodanikud usaldavad uusi ELi rahastamisviise ainult siis, kui nad saavad olla kindlad, et nende raha kasutatakse õiguspäraselt,“ ütles Euroopa Kontrollikoja president Tony Murphy. „Praegu saab komisjon anda üksnes piiratud kindluse ELi peamise pandeemiast taastamise fondi kohta, ja ELi tasandil on vastutusahelas lünk.“

Lähiaastatel kavatseb komisjon uurida, kas iga ELi liikmesriigi tehtud kontrollid on piisavad. Komisjon keskendub selle hindamisele, kas liikmesriikide endi kontrollisüsteemid suudavad ära hoida, avastada ja lahendada pettuse, korrupsiooni, huvide konflikti ja topeltrahastamise juhtumeid. Komisjonil on õigus tagasi nõuda kõik sellise ebaseadusliku tegevusega seotud summad, kui riigid seda ei tee. ELi täitevorganil ei olnud aga plaanis uurida, kuidas kontrollivad riigid seda, kas taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavad investeerimisprojektid vastavad ELi ja liikmesriikide nõuetele. Sellest tingitult on komisjoni käsutuses kontrollitud teavet vaid piiratud määral ja see mõjutab tema antavat kindlust. Audiitorid hoiatavad, et ELi ja liikmesriikide eeskirjade, sealhulgas hanke-, riigiabi ja rahastamiskõlblikkuse eeskirjade rikkumine on teistes ELi rahastamisprogrammides laialt

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

levinud ja kujutab endast tõsist ohtu ELi finantshuvidele. Nad kutsuvad komisjoni üles leidma viise, kuidas kõrvaldada ELi tasandil kindluse tagamise lünk.

Komisjon ei ole välja andnud suuniseid selle kohta, mida teha, kui rahastatud meetme rakendamisel esineb tagasilööke, mis muudab tõenäolisemaks selle, et täitmata jäänud vahe-eesmärke ja sihte ei avastata. Selliste tagasilöökkide mõju on ebaselge. Lisaks on komisjon alles nüüd, kui pool kõnealuse ajutise rahastamisvahendi tegevusajast hakkab läbi saama, välja arvanud, kui suures summas tuleks makseid külmutada või vähendada, kui riik ei suuda sihti või vahe-eesmärki täielikult täita. Audiitorid märkisid ka, et pettustest teatamist tuleks parandada ning vaja on täiendavaid suuniseid kindla määraga korrektsioonide kohta, mida tuleks järjepidevalt kohaldada seoses riikide kontrollisüsteemides leitud puudustega.

Selgitav taustteave

Taaste- ja vastupidavusraha moodustab lõviosa ELi COVID-19 taastevahenditest ja annab ulatuslikku rahalist toetust (385,8 miljardit eurot laenudena, 338 miljardit eurot toetustena), et kiirendada liikmesriikide majanduse taastumist pandeemia tagajärgedest ja muuta nad vastupidavamaks. Hispaania ja Itaalia on rahastu suurimad toetusesaajad, kellele eraldati kahe peale 43% kogusummast. Rahastust toetatakse reforme ja investeerimisprojekte alates 2020. aasta veebruarist kuni 31. detsembrini 2026. Selle rahastamiseks laenab komisjon kapitaliturgudelt ja emiteerib ELi ühisvõlga. Audit otsustati läbi viia, kuna suur hulk makseid on veel tegemata. Audiitorite soovitude eesmärk on aidata tagada piisav kontrollisüsteem ELi finantshuvide tõhusaks kaitsmiseks. Tulevikus kavatsevad audiitorid uurida ka ELi liikmesriikide kontrolle seoses taaste- ja vastupidavusraha osas.

Kontrollikoja eriaruanne 07/2023: „Taaste- ja vastupidavusraha käsitleva komisjoni kontrollisüsteemi ülesehitus: hoolimata kavandatavast ulatuslikust tööst on ka uues rakendamismudelil ELi tasandil endiselt kindluse andmise ja vastutusalaseid lünki“ on kättesaadav kontrollikoja veebisaidil eca.europa.eu.

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502